

УДК 021:004]:[316.472.4:004.77]
DOI: 10.31866/2616-7654.14.2024.318310

СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВІДДАЛЕНИХ СЕРВІСІВ ЦИФРОВИХ БІБЛІОТЕК

*Андрій Юдов,
аспірант,
Київський національний університет
культури і мистецтва
(Київ, Україна)
e-mail: yudovv@gmail.com
ORCID ID: 0009-0009-9255-7263*

Для цитування:

Юдов, А. (2024). Соціальні медіа як ефективний інструментарій віддалених сервісів цифрових бібліотек. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 14, 55-64. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.14.2024.318310>

Мета статті – виявити особливості використання соціальних медіа (соціальних мереж, відеохостингів та ін.) як сучасного інструментарію цифрових бібліотек у контексті розвитку віддалених сервісів.

Методи дослідження. Застосовано методи аналізу і синтезу, логічний, системно-структурний та порівняльний, що посприяли систематизації і узагальненню теоретико-методологічних засад розвитку віддалених сервісів цифрових бібліотек; розгляду популярних практик українських бібліотек у соціальних медіа; виявленню особливостей використання різних типів соціальних медіа в бібліотечній діяльності. Метод когнітивного аналізу застосовано з метою виділення базових характеристик соціальних медіа як інструментів віддалених сервісів цифрових бібліотек. Використання методів дедукції та узагальнення посприяло формулюванню висновків дослідження.

Наукова новизна. Розглянуто особливості застосування різних типів соціальних медіа в бібліотечній діяльності на сучасному етапі; з'ясовано базові характеристики соціальних медіа як інструментів віддалених сервісів цифрових бібліотек; уточнено особливості використання соціальних медіа (соціальних мереж, відеохостингів, подкастів та ін.) як сучасного інструментарію цифрових бібліотек у контексті розвитку віддалених сервісів. Виявлено найбільш ефективні типи соціальних медіа щодо специфіки розвитку віддалених сервісів цифрових бібліотек в Україні.

Основні висновки. Зумовивши революційні зміни в інформаційно-комунікаційній практиці, соціальні медіа на сучасному етапі є невід'ємною частиною бібліотечної діяльності.

Соціальні медіа надають бібліотекам можливість залучати користувачів до багатоаспектної комунікації, одночасно просуваючи бібліотечні послуги та ресурси за межі географічних кордонів і фізичних бібліотечних просторів.

Особливості використання соціальних медіа (соціальних мереж, відеохостингів, подкастів та ін.) як сучасного інструментарію цифрових бібліотек у контексті розвитку віддалених сервісів полягають у: просуванні послуг (сповіщення про но-

вини, відповідні предмети з колекції та бібліотечні події); зв'язку з користувачами бібліотек; наданні бібліотечних програм та послуг 24/7 незалежно від територіального місцеперебування; можливості створення корпоративної комунікації з метою покращення бібліотечного сервісу та ін.

Ключові слова: цифрові бібліотеки; віддалені сервіси; соціальні медіа; сайти бібліотек; соціальні мережі; відеохостинги; подкасти.

ВСТУП

На початку 2020-х рр. динамічний розвиток отримали тенденція цифровізації бібліотек, впровадження нових інформаційно-бібліотечних сервісів, а також оновлення і модернізація наявних сервісів.

У контексті сучасного стану і перспектив розвитку системи обслуговування користувачів сучасних бібліотек важливе значення набувають соціальні медіа, популярність яких зробила їх найшвидшим комунікаційним інструментом для розповсюдження інформації, що з кожним днем набуває все більшого значення. На сучасному етапі це один із найважливіших і потужних інструментів, що застосовується з метою просування бібліотечних послуг і ресурсів, сприяє розвитку віддалених сервісів, підвищує ефективність діяльності цифрової бібліотеки, надаючи можливість користувачу отримати доступ до необхідної йому інформації. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю узагальнення поширених практик використання соціальних медіа сучасними цифровими бібліотеками.

ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ

Проблематика оновлення бібліотечних сервісів є однією з тем сучасного бібліотекознавства, що привертає увагу багатьох дослідників. Так, наприклад, особливості використання соціальних медіа та мультимедійних технологій для репрезентації літературного клубу бібліотеки розглядає С. Бараннік (2017); створення бібліотечних сервісів та адаптація бібліотек у сучасному інфопросторі є предметом дослідження публікації В. Білоус (2017); бібліотечний сервіс і процес впровадження новітніх технологій у діяльність бібліотеки Ужгородського національного університету в 2013–2019 рр. вивчає М. Медведь (2020); специфіку дистанційного обслуговування та нові онлайн-послуги бібліотек закладів вищої освіти початку 2020-х рр. з'ясовує Ю. Горбань (2021); властивості застосування соціальних медіа в роботі бібліотек в умовах військового стану визначає Є. Забіянов (2022); аналізу цифрових сервісів як основи дистанційного бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів присвячено публікацію І. Машталяр (2023); основні інструменти просування бібліотечної продукції в соціальних медіа та залучення краудфандингу досліджує О. Антонюк (2023) та ін.

Історіографічний аналіз засвідчує, що особливості використання соціальних медіа в діяльності бібліотек – актуальне питання, проте його дослідження, незважаючи на значний масив наукових публікацій і розвідок (О. Бак, І. Бородай, К. Вірютіна, П. Вітушко, Р. Вороніна, М. Груздевич, А. Гуменчука, Т. Новальської, І. Перенесієнко, Л. Присяжної, О. Соцкова, Л. Татарчук та ін.), перебуває на початковому етапі, передусім у зв'язку із безпрецедентними темпами оновлення інформаційно-комунікаційних технологій та динамікою розвитку цифрових бібліотечних практик. Це зумовлює доцільність подальшої розробки проблематики.

Мета статті – виявити особливості використання соціальних медіа (соціальних мереж, відеохостингів та ін.) як сучасного інструментарію цифрових бібліотек у контексті розвитку віддалених сервісів.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У дослідженні було застосовано методи аналізу та синтезу, логічний, системно-структурний і порівняльний методи, що посприяли систематизації та узагальненню теоретико-методологічних засад розвитку віддалених сервісів цифрових бібліотек; розгляду та осмисленню популярних практик українських бібліотек; виявленню особливостей використання різних типів соціальних медіа в бібліотечній діяльності. Метод когнітивного аналізу застосовано з метою виділення базових характеристик соціальних медіа як інструментів віддалених сервісів цифрових бібліотек. Використання методів дедукції та узагальнення посприяло формулюванню висновків дослідження.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Поняття бібліотечного сервісу передбачає результат бібліотечного обслуговування, що задовольняє певну потребу користувача. Сервіс цифрових бібліотек на початку 2020-х рр. суттєво розширює перелік дистанційних послуг для віддалених користувачів, серед пропозицій «надання доступу до імідж-каталогів, електронних каталогів, електронних бібліотек, баз даних, корпоративних каталогів, вебсайтів, власних і придбаних баз даних, баз даних періодичних видань, тематичних баз даних провідних бібліотек та інформаційних центрів світу, віртуальних виставок; віртуальна довідка; служба електронної доставки документів; запис користувачів до бібліотеки; онлайн-замовлення літератури; посилення на корисні ресурси та ін.» (Горбань, 2021, с. 163–164). Важливу роль у цьому процесі відведена соціальним медіа.

Соціальні медіа – це вебтехнології для полегшення соціальної взаємодії між великими групами людей через певний тип мережі. Завдяки новітній технологічній революції соціальні медіа стрімко розвиваються та стають важливою частиною повсякденного життя. Бібліотекарі в цю цифрову епоху відповідають за широкий спектр ресурсів і послуг, що виходять далеко за межі типового робочого дня. Роль бібліотекарів у глобальному інформаційному середовищі унікальна і є критично важливою для контролю інформаційних ресурсів у фізичних і віртуальних бібліотечних просторах. Поява інших джерел інформації, таких як інтернет і соціальні медіа, поставили перед бібліотекарями новий виклик – задовольнити інформаційні потреби та очікування користувачів ХХІ ст., що швидко змінюються.

Завдання більшості бібліотекарів полягає в тому, щоб залучити користувачів до бібліотеки та втримати їх. Щоб впоратися з цією проблемою, бібліотекарі повторно консолідують, видозмінюють дизайн і перепаковують ресурси як засіб просування своїх послуг та інформації.

У широкому розумінні соціальні медіа – це цифрові інструменти, що дозволяють людям, компаніям та різним організаціям створювати, ділитися або обмінюватися інформацією, кар'єрними інтересами, ідеями та зображеннями/відео у віртуальних спільнотах і мережах. На думку дослідників, термін «соціальні медіа» похідний від двох слів, які його складають, – «медіа» зазвичай належить до

реклами і передачі ідей чи інформації через публікації/канали, а «соціальний» передбачає взаємодію індивідів усередині групи чи спільноти (Neti, 2011). В сукупності термін «соціальні медіа» застосовується для означення комунікаційних/публікаційних платформ, що створюються та підтримуються міжособистісною взаємодією людей за допомогою певного середовища чи інструменту. На думку О. Таланчук (2013), соціальні мережі як інтернет-сервіс доцільно розглядати як платформу для здійснення комунікацій передусім за певними інтересами, забезпечуючи користувачів найрізноманітнішими шляхами цифрової взаємодії – від чатів, блогів і форумів до зображень, музики, відео та ін. (с. 18).

Узагальнюючи, поняття «соціальні медіа» можна сформулювати як інструмент на базі інтернету для обговорення та обміну інформацією як на особистому, так і на діловому рівнях. Термін зазвичай використовується як синонім до поняття «контент, створений користувачами» або «Веб 2.0», для позначення онлайн-вмісту та інструментів, що дозволяють будь-кому створювати, ділитися вмістом та інформацією, а також співпрацювати з ними. Термін «соціальні медіа» охоплює широкий спектр вебсайтів, які дозволяють людям взаємодіяти з іншими відвідувачами. Це соціальні новини (Dig, Propeller), соціальні закладки (Del.icio.us, Simpy, Blinklist), соціальні мережі (Facebook, Myspace, LinkedIn), соціальні фото та відеообмін (YouTube, Vimeo, Flickr), Wiki та ін.

Зростання використання соціальних медіа користувачами інтернету ставить перед бібліотеками нові виклики, щоб зберегти свій імідж у свідомості спільноти, яка працює у віртуальному середовищі. У країнах із розвинутою освітньою та бібліотечною системами бібліотеки застосовують сучасні тенденції для просування своїх бібліотечно-інформаційних продуктів і послуг для віддалених користувачів.

Однією з головних причин впровадження і використання бібліотеками соціальних медіа є те, що вони безкоштовні та дозволяють користувачам легко створювати особисті сторінки, наповнені вмістом у формі зображень, музики і відео.

Протягом другого – початку третього десятиліття XXI ст. використання соціальних медіа в бібліотеках зростає, щоб принести користь користувачам у наданні онлайн-інформаційних послуг через зміни в різних видах діяльності, як-от впровадження технологій, соціальна взаємодія, контекст обслуговування, закупівля інформаційних ресурсів (Collins & Quan-Haase, 2012). Великою мірою соціальна та комунікаційна моделі цифрового суспільства змінюються через появу соціальних медіа, а використання цих продуктів безпосередньо змінює різні аспекти бібліотечних послуг, починаючи від пошуку інформації до віддаленого сервісу. Застосування соціальних мереж – це спосіб реклами бібліотеки, її брендового продукту та послуг за допомогою технологій web 2.0., взаємодії із клієнтами та надання змоги брати участь у виготовленні бібліотечної продукції.

Дослідники (Rajeshwari, 2023) розрізняють різні типи соціальних медіа, специфіка яких зумовлює особливості їх використання в бібліотечній діяльності:

– блоги: платформи, на яких окрема особа ділиться своїми думками, ідеями, новинами та іншим вмістом і повідомленнями, розміщеними у зворотному хронологічному порядку, тому найновіша публікація буде відображатися вгорі (Problogger.net, Libercafe, Infolibrarian, Lislincs, Library Soup, India Libraries та ін.); бібліотекар може використовувати ці інструменти, щоб ділитися темою, ідеями,

пов'язаними з бібліотечними послугами, і інформацією, як-от оголошення про роботу, навчання і семінар та ін.;

– мікроблоги: програми на основі вебінтерфейсу, що дозволяє користувачеві отримувати оновлення у короткій формі повідомлення, як-от текст, посилання на відео від іншого користувача, на якого вони вже підписалися, і публікувати короткий фрагмент цифрового вмісту, як-от текст, відео або зображення (наприклад, Twitter);

– подкасти: форма цифрового медіа, яка складається із серії епізодичних аудіо-, відео-, цифрових радіофайлів, файлів PDF або ePub (відеокаст, аудіокаст або скрінкаст), на які підписані та автоматично завантажені через вебсиндикацію або транслюються онлайн на комп'ютер чи мобільний пристрій; у контексті бібліотечного сервісу вони використовуються для поширення презентацій та бесід, організованих бібліотекою;

– форуми: онлайн-платформа для обговорення, де група однодумців, які мають однакову повагу та інтерес, можуть обговорювати будь-яку тему і відповідати на неї, щоб поширювати знання. Це одна із найкращих платформ для обговорення та обміну думками щодо різноманітних теми, а також для організації інформації, забезпечуючи належну систему стримувань і балансів. Форум є також одним із найстаріших інструментів соціальних мереж, який дозволяє користувачеві спілкуватися, висловлювати свої думки. Він часто сфокусований на конкретних темах та інтересах, наприклад, reddit, Quora, Digg, NMLIS, форум LIS тощо;

– відеохостинги: цей тип інструментів соціальних медіа дозволяє користувачам спеціально завантажувати та ділитися мультимедійними файлами, такими як відео, зображення, пісні, через інтернет; один із важливих сайтів соціальних медіа, який широко використовується бібліотеками в усьому світі, допомагає бібліотекам продавати інформаційні продукти, ділитися своїми програмами, конференціями та семінарами, відео з інструкціями щодо методів і етапів використання бази даних, книг, електронних книг та ін.;

– закладки сайтів: дозволяють користувачеві зберігати та впорядковувати посилання на будь-яку кількість онлайн-ресурсів і вебсайтів; служба маркування соціальних книг – це централізована онлайн-служба, яка дозволяє користувачам додавати, коментувати, редагувати та ділитися закладками вебдокументів;

– соціальні мережі: Facebook – одна з найбільш популярних соціальних мереж, якою користуються мільйони людей у всьому світі; бібліотеки використовують ці соціальні медіа, щоб надавати інформацію про нові бази даних, нові надходження книг та інші ресурси, режим роботи, книжкові виставки, додаткові послуги, майбутні семінари / навчальні програми (Rajeshwari, 2023, с. 253).

Власне проаналізовані вище соціальні медіа можна вважати традиційним інструментарієм як у світовій бібліотечній практиці, так і в українській. У зв'язку з низкою об'єктивних і суб'єктивних факторів, найбільш популярними інструментами цифрової бібліотеки в контексті віддаленого сервісу в Україні станом на початок 2020-х рр. є соцмережі Facebook та Instagram, відеохостинг YouTube та подкасти. Подкасти (від буктрейлерів, подієвих, подкастів зворотного зв'язку до краєзнавчих, тематичних і хаукастів) (Тіщенко, 2016) активно створюються і поширюються в інтернет-просторі (переважно на офіційних сайтах бібліотек або акаунтах у соціальних мережах, іноді на обласних медіаплатформах) вітчизня-

ними бібліотеками із середини 2010-х рр. Перші аудіорозповіді бібліотекарів на україномовному подкаст-сервісі датуються 2010 р. Так, наприклад, на офіційному сайті Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Первочителів слов'янських Кирила і Мефодія (б.д.) в розділі «Аудіоподкасти» представлено рубрики: «Визначними місцями Придніпров'я», «Вулиці нашого міста», «Пунктир», «Крила поезії», «Україніка», «Територія особистості».

Окрім того, власні сторінки в соціальних мережах сьогодні мають інноваційні цифрові бібліотечні проекти. Серед новітніх назвемо онлайн-сервіс «Бібліотека для тебе», що доступний як у веб, так і в мобільній версії. Цифровий путівник бібліотеками України (понад 16 000), створений за ініціативою Української бібліотечної асоціації (2020), надає можливість обрати бібліотеку за типом, видом, територіальним районуванням, площею, рівнем цифровізації, рівнем інклюзивності.

Використання сервісів соціальних мереж дозволяє суттєво збільшити обізнаність користувачів бібліотечних ресурсів про нові надходження, покращити їх обслуговування та ін. Особливе значення в контексті посилення ефективності та розширення можливостей цього інструментарію мають навички (починаючи від ведення профілю в соціальних мережах) працівників бібліотек, що, зі свого боку, активізує питання навчання персоналу і оцінювання результатів діяльності в соціальних медіа.

ВИСНОВКИ

Зумовивши революційні зміни в інформаційно-комунікаційній практиці, соціальні медіа на сучасному етапі є невід'ємною частиною бібліотечної діяльності.

Соціальні медіа надають бібліотекам можливість залучати користувачів до багатоаспектної комунікації, одночасно просуваючи бібліотечні послуги та ресурси за межі географічних кордонів і фізичних бібліотечних просторів.

Особливості використання соціальних медіа (соціальних мереж, відеохостингів, подкастів та ін.) як сучасного інструментарію цифрових бібліотек у контексті розвитку віддалених сервісів полягають у: просуванні послуг (сповіщення про новини, відповідні предмети з колекції та бібліотечні події); зв'язку з користувачами бібліотек; наданні бібліотечних програм та послуг 24/7 незалежно від територіального місцезнаходження; можливості створення корпоративної комунікації з метою покращення бібліотечного сервісу та ін.

В Україні більшість цифрових бібліотек використовують YouTube для обміну відео різноманітних заходів, які проводяться в бібліотечному просторі; Facebook та Instagram інформують користувачів бібліотеки про основні події, заходи та нещодавні надходження шляхом розміщення фотографій, відео і посилань на ресурси про бібліотеку. Тобто їх основною функцією є розміщення оголошень серед користувачів бібліотеки з рекламною метою. Презентації та бесіди, організовані бібліотекою на різні теми, поширюються через подкасти. Розглянуті приклади віддалених сервісів цифрових бібліотек дають підстави констатувати, що на сучасному етапі вони розробляються з урахуванням фізичної, атмосферної, технічної, функціональної, операційної складових та складової позитивного досвіду.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Антонюк, О. Ю. (2023). Популяризація бібліографічної продукції як важливий складник рекламно-інформаційної діяльності бібліотек. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 3, 42–48. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2023.290982>
- Бараннік, С. С. (2017, 31 жовтня). Використання соціальних медіа та мультимедійних технологій для репрезентації літературного клубу бібліотеки ВНЗ. В *Соціальні медіа для бібліотек: середовище, ресурс, сервіс* [Матеріали круглого столу] (с. 9–15). Харківський національний медичний університет.
- Білоус, В. С. (2017, 6–10 червня). Бібліотечні сервіси на допомогу адаптації університетської науки у глобальний інформаційний простір. В *Вимірювання в бібліотеках: оцінка ефективності та якості роботи* [Матеріали конференції]. Харківський національний університет радіоелектроніки. <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/fe6720e9-bf22-4bea-9941-e6a4b8599609/content>
- Горбань, Ю. І. (2021). Дистанційне обслуговування та нові онлайн-послуги бібліотек закладів вищої освіти під час пандемії COVID-19. In *ΛΟΓΟΣ: Scientific practice: modern and classical research methods* [Conference proceedings] (Vol. 3, pp. 160–164). European Scientific Platform. <https://doi.org/10.36074/logos-26.02.2021.v3.53>
- Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія. (б.д.). *Аудіоподкасти*. Взято 14 травня 2024 з <https://www.libr.dp.ua/?do=audiopodcasts>
- Забіянов, Є. В. (2022, 23–24 червня). Робота медіахабу в умовах воєнного стану: досвід Одеської ОУНБ ім. М. Грушевського. В З. М. Свердлик & М. М. Цілина (Упоряд.), *Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі* [Матеріали конференції] (с. 100–102). Видавничий центр КНУКіМ.
- Машталяр, І. О. (2023). Цифрові сервіси як основа дистанційного бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів. *Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса*, 1(15), 153–156.
- Медведь, М. М. (2020, 15–19 червня). Впровадження інноваційних видів бібліотечного сервісу – основа сучасної стратегії розвитку Наукової бібліотеки Ужгородського університету. В *Сучасні завдання та пріоритети діяльності бібліотек вищих навчальних закладів: шлях інновацій* [Матеріали конференції] (с. 135–146). Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет».
- Таланчук, О. Б. (2013). Образ бібліотек в соціальних мережах. В О. Б. Айвазян (Ред.), *Бібліотека в освітньому просторі. Імідж книгозбірні та бібліотечного працівника в сучасному суспільстві* [Інформаційний бюлетень] (№ 15, с. 15–22). Хмельницький національний університет.
- Тіщенко, А. А. (2016, 1 вересня). *Подкасти бібліотечні*. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. <https://libenc.korolenko.kharkov.com/informatsiini-tekhnohii/podkasty-bibliotechni>
- Українська бібліотечна асоціація. (2020, 4 лютого). *Про бібліотечний онлайн-сервіс «Бібліотека для тебе»*. Факультет культури і мистецтв. <https://kultart.lnu.edu.ua/news/probibliotechnyy-onlayn-servis-biblioteka-dlia-tebe>
- Collins, G., & Quan-Haase, A. (2012). Social media and academic libraries: Current trends and future challenges. In *Proceedings of the American Society for Information Science and Technology*, 49(1), 1–4. <https://doi.org/10.1002/meet.14504901272>
- Neti, S. (2011). Social media and its role in marketing. *International Journal of Enterprise Computing and Business Systems*, 1(2), 1–16
- Rajeshwari, S. M. (2023, May 29–30). Social media and its usage in libraries in digital environment. In N. S. Harinarayana, M. Kumbar, M. Chandrashekhara, & H. A. Kumari (Eds.), *National*

conference on exploring the past, present, and future of library and information science [Conference proceedings] (pp. 250–256). University of Mysore.

REFERENCES

- Antoniuk, O. Yu. (2023). Populiaryzatsiia bibliografichnoi produktsii yak vazhlyvyi skladnyk reklamno-informatsiinoi diialnosti bibliotek [Popularisation of bibliographic products as an important component of advertising and information activities of libraries]. *Library Science. Record Studies. Informology*, 3, 42–48. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2023.290982> [in Ukrainian].
- Barannik, S. S. (2017, October 31). Vykorystannia sotsialnykh media ta multymediinykh tekhnolohii dlia reprezentatsii literaturnoho klubu biblioteky VNZ [Use of social media and multimedia technologies for representation of the literary club of the university library]. In *Sotsialni media dlia bibliotek: seredovyshe, resurs, servis* [Social media for libraries: environment, resource, service] [Roundtable proceedings] (pp. 9–15). Kharkiv National Medical University [in Ukrainian].
- Bilous, V. S. (2017, June 6–10). Bibliotechni servisy na dopomohu adaptatsii universytetskoï nauky u hlobalnyi informatsiinyi prostir [Library services to help adapt university research into the global information space]. In *Vymiriuvannia v bibliotekakh: otsinka efektyvnosti ta yakosti roboty* [Measurement in libraries: Assessing the effectiveness and quality of work] [Conference proceedings]. Kharkiv National University of Radio Electronics. <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/fe6720e9-bf22-4bea-9941-e6a4b8599609/content> [in Ukrainian].
- Collins, G., & Quan-Haase, A. (2012). Social media and academic libraries: Current trends and future challenges. In *Proceedings of the American Society for Information Science and Technology*, 49(1), 1–4. <https://doi.org/10.1002/meet.14504901272> [in English].
- Dnipropetrovska oblasna universalna naukova biblioteka im. Pervouchyteliv slovianskykh Kyryla i Mefodiia. (n.d.). *Audiopodkasty* [Audio podcasts]. Retrieved May 14, 2024, from <https://www.lib.dp.ua/?do=audiopodcasts> [in Ukrainian].
- Horban, Yu. I. (2021). Dystantsiine obsluhovuvannia ta novi onlain-posluhy bibliotek zakladiv vyshchoi osvity pid chas pandemii COVID-19 [Remote service and new online services of libraries of higher education institutions during the COVID-19 pandemic]. In *ΛΟΓΟΣ: Scientific practice: modern and classical research methods* [Conference proceedings] (Vol. 3, pp. 160–164). European Scientific Platform. <https://doi.org/10.36074/logos-26.02.2021.v3.53> [in Ukrainian].
- Mashtaliar, I. O. (2023). Tsyfrovi servisy yak osnova dystantsiinoho bibliotechno-informatsiinoho obsluhovuvannia korystuvachiv [Digital services as the basis of remote library and information service for users]. *Bulletin of Student Scientific Society*, 1(15), 153–156 [in Ukrainian].
- Medved, M. M. (2020, June 15–19). Vprovadzhennia innovatsiinykh vydiv bibliotechnoho servisu – osnova suchasnoi stratehii rozvytku Naukovoï biblioteky Uzhhorodskoho universytetu [Implementation of the innovative types of library service is a basis of the modern strategy for development of the scientific library of Uzhhorod national university]. In *Suchasni zavdannia ta priorytety diialnosti bibliotek vyshchykh navchalnykh zakladiv: shliakh innovatsii* [Modern tasks and priorities of the activities of libraries of higher educational institutions: The path of innovation] [Conference proceedings] (pp. 135–146). State University "Uzhhorod National University" [in Ukrainian].
- Neti, S. (2011). Social media and its role in marketing. *International Journal of Enterprise Computing and Business Systems*, 1(2), 1–16 [in English].
- Rajeshwari, S. M. (2023, May 29–30). Social media and its usage in libraries in digital environment. In N. S. Harinarayana, M. Kumbar, M. Chandrashekara, & H. A. Kumari (Eds.), *National*

- conference on exploring the past, present, and future of library and information science* [Conference proceedings] (pp. 250–256). University of Mysore [in English].
- Talanchuk, O. B. (2013). *Obraz bibliotek v sotsialnykh merezhakh* [The image of libraries in social networks]. In O. B. Aivazian (Ed.), *Biblioteka v osvithnomu prostori. Imidzh knyhozhbirni ta bibliotekhnogo pratsivnyka v suchasnomu suspilstvi* [Library in educational space. The image of the library and library worker in modern society] [Fact sheet] (No. 15, pp. 15–22). Khmelnytskyi National University [in Ukrainian].
- Tishchenko, A. A. (2016, September 1). *Podkasty bibliotekhnii* [Library podcasts]. Kharkiv Korolenko State Scientific Library. <https://libenc.korolenko.kharkov.com/informatsiini-tekhnologii/podkasty-bibliotekhnii> [in Ukrainian].
- Ukrainian Library Association. (2020, February 4). *Pro bibliotekhnii onlain-servis "Biblioteka dlia tebe"* [About the library online service "Library for you"]. Faculty of Culture and Arts. <https://kultart.lnu.edu.ua/news/pro-bibliotekhnii-onlain-servis-biblioteka-dlia-tebe> [in Ukrainian].
- Zabiiianov, Ye. V. (2022, June 23–24). *Robota mediakhabu v umovakh voiennoho stanu: dosvid Odeskoi OUNB im. M. Hrushevskoho* [The work of the media hub in the conditions of martial law: The experience of the Odesa RUSL named after M. Hrushevskiy]. In Z. M. Sverdlyk & M. M. Tsilyna (Comps.), *Informatsiia, komunikatsiia ta upravlinnia znanniamy v hlobalizovanomu sviti* [Information, communication and knowledge management in a globalized world] [Conference proceedings] (pp. 100–102). KNUCA Publishing Centre [in Ukrainian].

UDC 021:004]:[316.472.4:004.77]

Andrii Yudov,
PhD Student,
Kyiv National University of Culture and Arts
(Kyiv, Ukraine)
e-mail: yudovv@gmail.com
ORCID ID: 0009-0009-9255-7263

SOCIAL MEDIA AS AN EFFECTIVE TOOL FOR REMOTE SERVICES OF DIGITAL LIBRARIES

The aim of the article is to reveal peculiarities of using social media (social networks, video hosting, etc.) as a modern toolkit of digital libraries in the context of the remote services development.

Research methods. The methods of analysis and synthesis, logical, system-structural and comparative methods are applied, which contribute to systematising and generalising theoretical and methodological foundations of the remote services development of digital libraries; studying of popular practices of Ukrainian libraries in social media; identifying peculiarities of using different types of social media in library activities. The method of cognitive analysis is applied in order to highlight basic characteristics of social media as tools of remote services of digital libraries. Using the methods of deduction and generalisation contributes to the formulation of research conclusions.

Scientific novelty. Features of applying various types of social media in library activity at the current stage are studied; the basic characteristics of social media as tools of remote services of digital libraries are clarified; the specifics of using social media (social networks, video hosting, podcasts, etc.) as a modern toolkit of digital libraries in the context of the development of remote

services is clarified. The most effective types of social media in the context of the specifics of the remote services development of digital libraries in Ukraine are identified.

Main conclusions. Having led to revolutionary changes in information and communication practice, social media becomes an integral part of library activity at the present stage.

Social media provides libraries with an opportunity to engage users in multifaceted communication while promoting library services and resources beyond geographic boundaries and physical library spaces.

Features of social media usage (social networks, video hosting, podcasts, etc.) as a modern toolkit of digital libraries in the context of the development of remote services are the following: promotion of services (notifications about news, relevant items from the collection and library events); connections with library users; provision of library programmes and services 24/7 regardless of territorial location; possibilities of creating corporate communication in order to improve the library service, etc.

Keywords: digital libraries; remote services; social media; library websites; social networks; video hosting; podcasts.

Стаття надійшла до редакції 18.05.2024 р.